

SOKSZOROSÍTÓ IPAR

A BUDAPESTI SOKSZOROSÍTÓK IPARTESTÜLETE HIVATALOS LAPJA

MEGJELENIK MINDEN 10-ÉN ÉS 25-ÉN
BUDAPEST, 1944. MÁRCIUS HÓ 25-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 16.
ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY ÉVRE 7 P. TAGOK A LAPOT INGYEN KAPJÁK

Tanonckérdések.

Nemrégiben a nyilvánosság elé került egy olyan tervezet, amelyet az Iparügyi Minisztérium az érdekeltségnek véleményadás céljából küldött meg és amely a foglalkozott, hogy vajjon nem lehetne-e ismét egész éven át lehetővé tenni a tanoncok szerződését. Miután ez a tervezet félreértésekre adott okot, figyelmeztetjük az érdekelteket arra, hogy ez még csak tervezet, ebben a pillanatban azonban az a rendelkezés áll érvényben, amely szerint tanoncot csak május 1. és október 31-e között lehet szerződteni. Ez alól a szabály alól csak az a tanonc kivétel, aki egyik mestertől a másikhoz szegődik, még pedig a megengedett időtartamon belül, továbbá, akik nem kötelesek tanoncciskolát látogatni.

Az iparügyi minisztériumot a tanonckérdés érthetően nagyon foglalkoztatja és ennek következtében az is, hogy nemrégiben az iparügyi miniszter a szegedi kereskedelmi és iparkamara előterjesztésére elrendelte az iparos tanoncok képességvizsgálatának intézményes megszervezését. A terv szerint minden egyetemi városban már most szerveznek ilyen intézetet, később pedig legalább minden kereskedelmi és iparkamara területén lesz ilyen intézet, amelynek előreláthatóan mindig nagyobb és nagyobb szerepe lesz majd az iparostanonc-iffjúság kiválogatásában.

Ugyancsak igen nagy mértékben javára lesz a tanonc-anyag felújulásának az az intézkedés is, amelynek értelmében az ONCSA (Országos Nép- és Családvédelmi Alap) a sokgyermekes családok segélyezésének keretében minden gyermeknek tanulmányi segélyt nyújthat, aki a nevelésre érdemes. Nemcsak azoknak tehát, akik középiskolai, vagy főiskolai tanulmányokra mennek, hanem azoknak is, akik ipari pályára alkalmasak. Ez majd lehetővé teszi a falusi sokgyermekes szülőknek, hogy tehetséges gyermekeiket ipari pályára neveljék.

Remélhetően eljön még az ideje annak is, amikor a szülők azt fogják mondani: — Ez a fiú olyan tehetséges, hogy ezt nem adom gimnáziumba, hanem iparosnak nevelem. — A tehetséges gyermekek ugyanis mindenestre jobbat érdemelnek, mint a fix-fizetéses pályát.

A tanoncnevelésnek legnagyobb akadálya a tanoncotthonok hiánya. Ezen a hiányon igyekszik segíteni a kormány az a rendelete, amely nemrégiben a 42-tagú bizottság határozata alapján úgy rendelkezett, hogy 1944. évben 3 millió pengőt, az 1945. évben pedig 2 millió pengőt kell tanoncotthonok létesítésére fordítani, még pedig abból az

Az új papiroshelyzet és a könyvnyomdászok teendői.

Mit hozott a 4000-es számú új rendelet? — Ferdinandy Geyza dr. előadása a Budapesti Sokszorosítók Ipartestületében.

Dr. Ferdinandy Geyza, az anyaghivatal papirosszakosztályának vezetője rendkívül nagy elfoglaltsága mellett is mindig szakít időt arra, hogy a maga körülbekintő és alapos tájékoztató munkájával a hazai könyvnyomdászatnak javára legyen. Az idén az Ipartestület Továbbképző Tanfolyamán ugyanúgy előadja a papirossmereteket, mint a múlt esztendőben is. Egyik legutóbbi óráján, március 13-án a hallgatóság azt kérte tőle, hogy ismertesse a nemrég kiadott 4000-es számú rendeletet, amely a papirossigénylés terén egészen új helyzetet teremtett. Ferdinandy Geyza dr. készséggel tett eleget ennek a kérésnek, s mi ennek az előadásának szövegét ismertetve elsőként tájékoztathatjuk a hazai könyvnyomdász kartársakat a most kialakult új helyzet értelmezéséről. Kíváló előadónk ugyanerről a kérdéstről a Főnökegyesületben is tartott előadást, annak fontos részleteit világítva meg.

A rendeletnek az a célja, hogy a papiross előállítási és kiszolgáltatási sorrendjét megállapítsa. A rendelet meghatározza elsősorban azokat a felhasználási területeket, amelyekre szolgáló papiross előnyösebben sorolja.

A legjobb sorolása van (PS I.) a honvédségi célra, a honvédség felszerelésére és ellátására szolgáló elsődrendű fontosságú cikkekhez szükséges papirossnak. Ide tartozik tehát az, aminek mindent meg kell előznie, de amint a rendeletben is benne van „felszerelésre és ellátásra szolgáló elsődrendű fontosságú cikkek”, tehát nem sorozódik ide minden honvédelmi szükséglet, hanem a hadianyag gyártásához szükséges papiross, katonai kórházak papirossvatta szükséglete, hadrakelt és mozgósított hadsereg papirossal való ellátása; ellenben nem tartozik ide pl. a honvéd zsebnaptár, mert ez nem elsődrendű fontosságú és nem a hadsereg ellátására és felszerelésére szolgáló cikk. Itt fordult elő a legtöbb zavar, mert azt hiszik, hogy bármilyen honvédelmi munka PS I. csoportba tartozik. A honvédelmi minisztérium igazgatásához szükséges papiross sem tartozik ide, hanem az I/c. csoportba.

A PS I. csoportba tartozik még a MÁV, Posta és a Beszkárt szükséglete; az a papiross, ami ezeknek az üzemeknek zavartalan ellátásához és biztosításához szükséges, megelőzi a minisztériumok papiross szükségletét. Ez logikus, mert ezek az üzemek nem tudnak működni papiross nélkül, de pl. a minisztériumok sok intézkedést tehetnek telefonon is.

PS I/c. csoport. Ide tartozik a kormányzóság, országgyűlés, legfőbb állami számvevőszék ügyvitelének ellátásához szükséges papiross, továbbá minden minisztérium és az egyes minisztériumok alá tartozó összes állami hivatalok, üzemek, intézetek. Ezeket a papirossszükségeket a felügyeletet végző minisztériumok igazolják. Az első (64.000) rendeletnél a felhasználó hatóság önmaga igazolta papirossszükségletét; ez nem volt megfelelő, mert p. o. a jegyző, vagy szolgabíró, vagy csendőrsparancsnok gyakran nem tudta mi a különbség ív és kg. között; így itt túligénylések és indokolatlan túligazolások történtek, ennek a következtében az volt, hogy a gyárak a mostani rendelet nélkül még egy év múlva sem tudták volna a szükségletet kielégíteni; ez bizonyos mértékig a fekete piacnak adott lehetőséget, mert a lelkiismeretlen kereskedő, vagy nyomdász, ha megszerzett egy túligazolást, plusz ellátáshoz jutott, amivel úgy dolgozott, ahogy akart. Ezt feltétlenül meg kellett szüntetni, ezért kellett azt a rendszert bevezetni, hogy az illetékes minisztériumok végzik az igazolást. Most kicsit hosszadalmasabb lesz az eljárás, de a minisztériumok most már összegyűjtötték az 1942-es valóságos fogyasztás adatait és ennek keretén belül végzik az igazolásokat.

A belügyminisztériumban elvileg az elnöki osztály végzi az igazolásokat, hogy aztán a gyakorlatban hogy oldják meg, az még nem teljesen tisztázódott, a megbeszélések folynak. Felmerült az a terv, hogy az igényeket községenként

kartotékokra vezetnek, ha aztán bejönnek az igazolások, minden községet megterhelnek a részére igazolt mennyiséggel.

Az I/c. csoportba tartozik minden olyan papiros, ami a honvédség felszerelésére és ellátására szolgál, de nem tartozik az I/a csoportba.

I/d csoportba az iparügyi miniszter által kijelölt hadiüzemek papirosszükséglete tartozik; mégpedig egyrészt ezeknek az ügyviteléhez, másrészt termelvényeik előállításához, csomagolásához és szállításához szükséges papiros.

Mit jelent az, hogy *kijelölt hadiüzem*? Az iparügyi miniszter leiratban értesítette az üzemeket, hogy *kijelölt hadiüzemmé* nyilvánította (a többi hadiüzem a II/a. csoportba tartoznak). Ezek az üzemek a sorolási igazolásra külön bélyegzőt alkalmaznak, amelyek feltüntetik, hogy ők *kijelölt hadiüzemek*.

Ki igazolja a hadiüzemek papirosszükségletét? Ha a cég havi papiros-szükséglete havi 300 kg-nál, vagy lemezszükséglete havi 1.000 kg-nál nem több, akkor a hadiüzem személyzeti parancsnoka végzi önállóan az igazolást, ha a szükséglet több, akkor a parancsnok csak javaslatot tesz és az iparügyi minisztérium 17/b. osztálya adja az igazolást: Mit jelent a *havi 300 kg*? Semmiestre sem azt, hogy a parancsnok mindenféle papirosból külön-külön 300 kg-ot igazolhat, hanem *összesen ennyit*. Mi következik ebből? Az, hogy a *kijelölt hadiüzemek* parancsnokai önálló igazolást nem fognak végezni, mert ezek mind nagyobb üzemek, szükségletük tehát valószínűleg több lesz, mint a megadott mennyiség.

I/e. csoport. Közforgalmi, közlekedési vállalatok üzeleinek zavartalan ellátásához szükséges papiros, amennyiben nem tartozik valamely előbbi csoportba. Ezeknek szükségletét a keresk. és közlekedésügyi minisztérium igazolja és pedig három osztálya.

PS II. csoport a) alcsoportjába tartoznak a ki nem jelölt *hadiüzemek*. Lényeges különbség, hogy a II/a. csoportba csak a honvédelmi és közellátási szempontból fontos termelvények csomagolásához és szállításához szükséges papiros tartozik, tehát nem minden papiros és nem tartozik ide a vállalat ügyviteléhez szükséges papiros. Pl. egy nyomda nem *kijelölt hadiüzem*, a nyomdának az ügyviteléhez szükséges papiros nem tartozik a II/a. csoportba, a nyomda termelvényeinek előállításához szükséges papiros nem tartozik ide, de idetartozik a honvédelmi és közellátási szempontból fontos termelvények csomagolásához és szállításához szükséges nyomtatvány (ügyvitelhez, stb.-hez szükséges papiros PS IV-be tartozik).

Csak szigorú beosztással érhetjük el, hogy a IV-es csoport is anyaghoz jusson, ezért kell megszigorítani a felsorolt csoportokban is az igazolások kiadását.

II/b.-be tartozik a közegészségügyi szempontból jelentős, de hadiüzemek közé nem sorolt üzemek termelvényeinek előállításához, csomagolásához és szállításához szükséges papiros. (Pl. kötszer-kiszerező üzemek, gyógyszerárak). Igazolást a belügyminisztérium, vagy az általa *kijelölt szerv* ad.

A belügyminiszter két szervet jelölt ki maga helyett. A gyógyszerárak papirosszükségletét a Magyar Gyógyszeresegyesület, az egyéb üzemek papirosszükségletét pedig a Gyógyárnagykereskedők ipartestülete igazolja.

II/c. Ide sorolódik a közellátási szempontból jelentős nem hadiüzemek termelvényeinek csomagolásához és szállításához szükséges papiros. Pl. iróintázhoz, cipőkremhez, stb. Tehát ne csak ehető dolgokra gondoljunk; cérna, gomb, szintén idetartozik. Az igazolás Budapesten a közellátásügyi miniszterhez, vidéken a közellátásügyi felügyelőséghez tartozik. Utóbbinak ki kell kérni az illetékes kereskedelmi és iparkamara véleményét. A közellátásügyi miniszternek nem kell, de ő is kikéri a Kamara javaslatát, az igazolási kérelmet tehát a Kamarához kell benyújtani. Itt csak a *nem hadiüzemekről* van szó.

Van egy fajta üzem, amely nem tartozik sehova. Ez a háború szempontjából rosszul járt, mert működéséhez nem fűződik fontos érdek.

A III. csoport az irodalmi csoport. PS III/a. iskolai tankönyvek és írófüzetek előállításához szükséges papiros, egyetemi vagy főiskolai oktatáshoz szükséges könyvek és egyéb cikkek előállításához szükséges papiros és idetartozik az iskolán kívüli népműveléshez szükséges és a népkönyvtárak fejlesztéséhez szükséges könyvek előállításához szükséges papiros. Ezt a kultuszminisztérium igazolja. Az igazolást három osztály végzi.

PS III/a. középiskolai, vagy középfokú iskolai, vagy szakiskolai és népkönyvtárak szükséges fedezésére igényelt papiros. Igényléseket az Országos Közköztartási Tanácsnál kell benyújtani (Báthory-utca 3. I. em.), ezt a vallás- és közokt. minisztérium elnöki osztálya bélyegzi le.

Egyetemi és főiskolai oktatáshoz szükséges papirosszükségletét IV/1. ü. o.-hoz kell benyújtani; ha ü. n. szellemtudományi munkákról van szó (történelem és hasonló); IV/2. ü. o., ha természettudományi munkákról, orvosi tankönyvről, stb. (Báthory-utca 12. II. em.).

Iskolán kívüli népműveléshez szükséges és a népkönyvtárak fejlesztéséhez szükséges papiros a XI. ü. o.-hoz tartozik (Andrássy-út 69. I. emelet).

Idetartozik még a földművelésügyi miniszter által a szakoktatáshoz engedélyezett tankönyvek előállításához szükséges papiros. Ezt a földműv. ü. min.-nál kell benyújtani.

III/b. csoport. Hitbuzgalmi kiadványok előállításához szükséges papirosok. Az illetékes egyházi hatóság javaslatára a vallás- és közokt. miniszter adja az igazolást. A kérelmet az illetékes egyházi hatóságnál kell benyújtani, katolikusoknál a kultuszmin. I. ü. o.-hoz, más vallásnál II. ü. o.-hoz.

III/c. csoportba tartoznak a napilapok és egyéb időszaki lapok előállításához szükséges papirosok. A kérelmek a min. eln. sajtóosztályához tartoznak.

3/d. tudományos kiadványok előállításához szükséges papiros. A kult. min. IV/3. ü. o. (Báthory-utca 12. III. emelet).

összegeből, amit a löversenyfogadások szennvedélye juttat adó formájában az államkincstár birtokába. Ez az összeg ma is elég tekintélyes ahhoz, hogy sok ezer tanonccifjú számára lehessen belőle otthonot teremteni. Ha nem bérkaszányaszerű tanoncotthonokra gondolnak, hanem a tanoncnevelés céljainak és az ipar érdekeinek is sokkal jobban megfelelő lakásszerű, akár például a fővárosban tetőtérben is elhelyezhető otthonokra, akkor az összegek felhasználásának nem igen lesz akadálya és az összeg az építési költségek drágulása ellenére is igen komoly eredményeket hozhatna. Minden jel szerint az ipar is csak a vidékről várhatja felhívását. Az ONCSA-segéllyel kapcsolatban ezek az otthonok megnyithatnák az ipar számára azt a hatalmas forrást, ahonnan végeredményben az egész ipar és minden városi foglalkozás származott: a falvakban élő egészséges szellemű östermelő népességet.

Könyvelő mesterek.

Vannak művezetők, az ő dolguk a munka beosztása és vezetése. Sokoldalú munkakör és felelősségteljes is. De a mester munkakörének csak egy része. A mester ugyanis a munkameneten felül még a vállalat sorsára is köteles vigyázni. Köteles a maga érdekében, de köteles erre a vállaltában is. Az üzemnek mennie kell s a munkának eredményesnek kell lennie, mert különben nemcsak kár dolgozni, de nemsokára meg is áll a munka. A vállalat megbukik, ha a mester nincs a helyén. S a jó művezető hiába dolgozik, ha a főnök nem számít helyesen. Nemcsak termelni kell tudni, de költségvetést csinálni is. A termelésnek egyébként is a költségvetés a mértéke. Az a jó termelés, ami megfelel a költségvetésnek és az a jó költségvetés, amely a helyes termelés alapján épül fel.

E szerint az, hogy valaki jó munkás, még nem foglalja magában annak a biztosítékát, hogy belőle jó művezető is lesz. De éppen így a jó művezető nem feltétlenül sikeres mester is egyúttal. Azt lehet mondani: az, hogy ki a jó munkás, a gép mellett vagy a szedőszekrény mellett derül ki. Hogy ki a jó művezető, az a műhelyben válik el. De hogy ki a jó mester, ki a jó főnök: csak az irásztal mellett igazolódhatik.

Ez természetesen nagyon meglephet mindenkét, aki a gyakorlati tanulás alapján fejlődött ki önállóvá, mesterré, mert hiszen a munkahelyen és a műhelyben nem ezt tanították neki. De hány szakembert ért csalódás abban a pillanatban, amint elhagyta megszo-kott munkakörzetét és magasabbra merész-kedett! Hány sikertelen próbálkozás, s az iparnak mennyi vesztesége származott már abból, hogy aki önállóságra törekedett, nem tudta, mi is kell legelső sorban az önállósághoz?

A jó mester legfőbb tulajdonsága az, hogy jó áttekintést tud szerezni a saját üzeméről éppen úgy, mint a többi, az övéhez hasonló üzemekről. De ezt nem szerezheti meg a munkahelyen, sem a műhelyben, hanem csak az irásztala mellett, legtöbbször az este vagy az éjszaka csendjében, amikor már nem zavarja minden pillanatban a megrendelő, a szállító, a munkás, a sok apró elintézni való, a posta, a telefon és az adókövető hatóság. Azt, hogy mi történik a saját üzemében, mindig kitűnik abból, hogy költségvetés és zárszámadás mint hangzik egybe, az pedig, hogy más üzemekben mi van, feltétlenül megnyilatkozik a versenyárakban, amelyek-

Pályázati hiedetmény.

A Budapesti Sokszorosítók Ipartestülete nyilvános pályázatot hirdet jegyző-helyettesi állásra.

A pályázat feltételei:

1. Magyar állampolgárság és az 1939. évi IV. törvények.

2. Érettségi bizonyítvány, esetleg 4 középiskola.

3. A szakmában eltöltött 10-éves gyakorlat, mestervizsga, vagy szakmai vezető állásban eltöltött 5 évi igazolt gyakorlat.

4. Levelezésben, fogalmazásban való teljes jártasság.

Az állás javadalma havi 500.— pengő törzsfizetés, + a törvényes %.

A pályázatok zárt levélben 1944. április 15-éig nyújtandók be a testület irodájában.

A pályázatok felett az elnökség javaslatára az Elöljáróság, végső fokon a Közgyűlés dönt.

BUDAPESTI SOKSZOROSÍTOK IPARTESTÜLETE ELNÖKSÉGE.

kel minden mesternek szakadatlanul szemben kell állania. De ezt mind csak írásban lehet lemérni, egybevetni és ezekről a szükséges következtetéseket levonni.

Sok mester nem kalkulál. Valljuk meg, a könyvnyomdászathoz úgy alakult ki az ár-helyzet, hogy a költségvetés majdnem lehetetlen. Az ár körülbelül olyan, mint a többi üzemekben: a mester joggal gondolja, hogyha a versenytárs meg tudja csinálni az ajánlott áron, ő is vállalhatja, — sőt talán valamivel még kevesebbet is vállalhatja. S nem gondol arra, hogy a versenytárs árai egyúttal a versenynek üzemviszonyait és munkamenetének hatályosságát is mérik. Kinek a kéziberakós gépe tud versenyezni tömegmunkánál egy önműködő géppel? És ki tud kis alakú gépevel utólréni egy nagy gépet, ahol kétszer annyit, vagy talán négyszer annyit termelnek, mint ő? És ki látja azt előre, hogy a papiros ugyan kiadja a szükséges darabszámot, de csak úgy, ha a nyomtatványoknak a fele a papiros számlirányában kerül a gépbe, a másik fele pedig keresztirányban s mert a papiros vékony, így a fele nyomtatványnál majd újra kell egyengetnie, a papiros nyúlása miatt? S még jó, ha tudna vigyázni rá, hogy a papirost a vágásnál úgy rakják, ahogy a papiros számliránya kívánja, mert akkor legalább először kinyomja a hosszanti irányút s akkor felkészül a keresztirányú berakásra? Aki csak a gépnél gondol erre, és nem a munka elvállalásakor, az nem mester, az csak munkás: bár jó munkás, ha erre rájön és a megoldást is megtalálja. Azonban a mester az, aki ezt előrelátja, előre elgondolja és ha lehet, már a papirost is úgy rendeli, de mindenesetre a papirosszükségletet úgy számítja és az árat is úgy, hogy mindez beleférjen. Mert egy ilyen elnézés a gépnél éppen három napi kísérletezésbe kerülhet: talán ezer vagy kétezer nyomtatványért, ami a meginduló gépből egy-két óra alatt kint van.

A mester az íróasztal mellett lesz mesterré és csak ott derülhet ki róla, hogy az-e valóban. A mester költségvetést csinál, költségvetése üzemi statisztikáján alapszik, aztán szállít és számláz: üzemi statisztikájának igazolnia kell költségvetését, és ugyanakkor

Mi az a tudományos munka? Ha a tudományos munka egyetemi tankönyv, akkor oda tartozik, de különben bizzuk a kult. minisztériumra. Ez majd ki fog alakulni.

III/e. csoport, ez az ú. n. ponyvapont, ennek papirosszükségletét ugyancsak a min. elnökség igazolja, ahogy a min. elnökség adja ki a papirosfelhasználási engedélyt is ezekre a kiadványokra.

Nagyon érdekesen alakul a III/f. csoport, a szépirodalmi csoport. A régi rendeletben a szépirodalom a 4-es csoportba került, meglehetősen mostoha elbánsásban részesült, ennek következtében, aki tudott papirost szerezni, azt adott ki, ami tetszett neki. A III/f. csoport részére a rendelet bizottságot kreált, melyben résztvesz a Magy. Tud. Akadémia, az Orsz. Művészeti Tanács, a Könyvkiadók és Könyvkereskedők Országos Egyesülete egy-egy taggal. Ezek elbírálják a sorolási igényt és javaslatot tesznek a kultuszminiszternek, hogy igazolja-e, vagy ne és ennek alapján azt elfogadva, vagy megváltoztatva a kultuszminiszter végzi az igazolást. Így tehát valószínű, hogy az ú. n. „szépirodalom” ezután sokkal kevésbé burjánzik, mint eddig. Az igazolási kérelmet a könyvkiadók és könyvkereskedők Országos Egyesületéhez kell benyújtani, a bizottság tagjai összeülnek, letárgyalják a kérelmet, s azután kerül fel a kultuszminisztériumba.

Nagyon fontos tudni, hogy a 64.000-es rendelet alapján kiadott igazolások megszűntek.

Igazolási űrlapok kitöltése.

1. és 2. fajtával röviden végzünk, ott nem igen van zavar.

1. sárga. Akkor kell kitölteni, ha közvetlenül a gyárnál történik a megrendelés. Ez még középnyomdáknál is alig fordul elő, csak nagyobb, közvetlen rendelőknl.

Akik szükségletüket nagykereskedőtől, vagy általában kereskedőtől szerzik be, kék űrlapot töltenek ki és azon igazoltatják szükségletüket. Mindenféle szempontból egyforma a felsorolt két űrlap, csak a további menethen van eltérés, csak hogy a nagykereskedő az igénylést tovább adja a gyárhoz. Ezen az űrlapon tehát egy lépéssel több van. Fontos, hogy a megrendelő rovata legyen kitöltve; a megrendelőnek alá is kell írnia ezt az űrlapot, valamint azt is fel kell tüntetnie, hogy melyik nagykereskedőnél, melyik gyárnál rendeli meg a papirost. A papiros jellemző adatait is fel kell tüntetni. Itt felesleges megmagyarázni, hogy mi a rizsma, úgyis tudják. Hogy hány kg. azt is tudják. A mennyiséget ki kell írni nemcsak számmal, hanem *betűvel is*. (Nagyon fontos!) Milyen jelű a papiros? A 10.000-szakszabványhatározatban benne van minden papiros jele.—Pl. *Bk* a jel, akkor ki kell írni, hogy bankpósta (nem olyasmint, hogy Botond, Balaton, stb. megnevezés).

Be kell írni a méretet is; szabványos méretnél elég beírni a számot: A/0, A/1, hogy DIN vagy MOSZ méret, az még nem elég. Be kell írni a *papiros négyzetméter súlyát* (ez fontos!). A gyártásnál nem tudják, hogy a papiros szabványos alakban milyen súlyú lesz. Be kell írni a *rizsmasúlyt is*. Szint inkább csak külör papirosnál kell beírni; normál szín esetén nem kell a szint feltüntetni.

A megrendelőnek feltétlenül ki kell tölteni, hogy *mennyi a jelenlegi készlete*. Itt szokott nagyon sok hiba történni, ezen túlmennek, pedig be kell írni és azt is, hogy szükséglete meddig van fedezve és hogy a megrendelt mennyiség ettől az időponttól meddig fedezi szükségletét, a *futórendeléseket is beleszámítva*. (Ez fontos!).

A kívánt szállítási határidőnél 99% azt írja: „azonnal”. Ez helytelen. A ma feladott rendelés csak a májusi termelésbe kerülhet bele, mert március 1-től 31-éig gyűlnek össze a megrendelések, április 10-éig összeállítják a májusi termelési tervet, 25-éig jóváhagyják, 25-e után tudják meg a gyárak, hogy májusban mit fognak gyártani. *Két hónapos időközött kell mindig számítani*, ennél gyorsabban nem megy.

A megrendelőnek kelteznie kell és *cégszerűen alá kell írnia* a megrendelést.

Valódi lapacany

nyomdai és könyvkötő célokra, minden méretben és árnyalatban, lapokban, ívekben és tekercsekben a

Georg Benda Werke, Nürnberg

cég képviselőténél MUSITZ LAJOS

TELEFON: 498—616.

BUDAPEST, V., VÁG-UTCA 13. beszerezhető.

Az ipartestületek országos szervezetének fejlődése.

Az IPOK (Ipartestületek Országos Központja) régi területeink egy részének hazakerülésével kapcsolatban elnökségében és közgyűlésében is olyan reformot hajtott végre, amely az egész hazai kisipari és kézműipari réteget érdekli. Az IPOK szervezetébe ugyanis bekapcsolták a kárpátaljai és felvidéki ipartársulatokat, mivel ezek ipartestületi hatáskörben működnek. Az anyaország ipartestületeit viszont az érdekli, hogy a közgyűlésnek ezután minden ipartestület elnöke hivatalból tagja. Eddig az IPOK közgyűlésén 120 választott közgyűlési kiküldött képviselte az iparosságot, azonban a választás 11 esztendővel ezelőtt történt, s azóta olyan nagy változások voltak a hazai ipartestületek vezetőségében, hogy a régi közgyűlési tagok jelentékeny része már nem játszik vezető szerepet az iparos életben.

Új intézmény lesz az IPOK szervezetében az *elnöki tanács*. Ennek a tanácsnak tagjai: az IPOK elnöke, két társelnöke, — a társelnöki intézményt a mostani reformok során létesítették, — továbbá a négy alelnök, az IPOK két vezető tisztviselője és az ipartestületi jegyzői kar egy tagja. Az új szervezeti szabályzat szerint az IPOK elnökeit, tehát az elnököt, társelnököket és alelnököket, nemcsak a közgyűlési tagok sorából lehet választani, hanem a kézműipari közösség bármely tagja megválasztható ezekre a tisztségekre, feltéve, hogy ipara képesítéshez kötött ipar és hogy életének 30-ik évét betöltötte, valamint természetesen, hogy magyar állampolgár.

A könyvnyomtatóiparosok örömmel üdvözlnek ezt a reformot, mert az iparosságnak ez a hatalmas érdekképviselője ezzel közelebb jut az élethez és megérdemelt fejlődésének útján nagy lépést tett előre.

A papirkereskedők veszélyközössége.

A könyvnyomdászok néha-néha megállanak egy pillanatra egy közérdekű kérdés mellett, aztán nyugodtan elejtik, mintha azzal, hogy nem beszélünk róluk, a kérdések megoldódnának. A veszélyközösség ügye például valóban csak egy percig tudott foglalkoztatni bennünket, mintha a háborún már túl is lennénk. Más érdekképviselőket nem ebben a szellemben foglalkoznak fontos közügyeikkel. A Magyar Papir- és Írószerkesztők Országos Szövetsége életre hívta saját kebelében a veszélyközösséget, amelybe beléphet az Egyesületnek minden tagja, mégpedig biztosítási alapon. A tervezet alapja az az elgondolás, hogy a tagok a biztosított értéknek legfeljebb 5%-át kötelesek majd a veszélyközösség pénztárába befizetni, mégpedig ebből 2%-ot akkor, amidőn a csatlakozási ívet aláírják; a biztosított összeget természetesen saját maguk állapítják meg. A további 3%-ról a tagok lejáratí kelet nélküli váltót adnak az alapnak. A választmány felszólítására a veszélyközösség tagjai újabb 1%-ot tartoznak a pénztárnak folyósítani ennek a 3%-nak terhére. Erre azonban csak akkor kerül sor, ha már valóban kár keletkezett és a kifizetések megindultak. A veszélyközösség kár esetén a kárból azonnal 10—20%-ot fizet a károsultnak, ezen túlmenő összeget pedig csak akkor, ha a kár összegét pontosan megállapítják. A veszélyközösség annyi kártalanítást fog fizetni, amennyi a befolyt összegekből és a még behívható összegekből telik. Ha azonban az állam is vállalna kártérítést, aminthogy a mai helyzet szerint az állam valóban részt is fog venni a kártalanításban, akkor ezt a kártalanítást a biztosítási összegbe a közösség betudja. Ha pl. egy tag 15.000 P-re kötött volna biztosítást és ebből 6.000 P-t az állam megtérít, akkor a veszélyközösséggel szemben a tagnak csak 9.000 P-re lesz igénye.

Az elgondolás alapja tehát az *önsegély*. Minél többen lépnek a veszélyközösség tagjai sorába, annál teljesebb lesz a kártérítés lehetősége és egyúttal annál jobban megoszlanak a terhek is a tagok között. A veszélyközösség ügyeit a választmány intézi, amelyet a tagok maguk választanak meg.

Nagyon is kívánatos volna, hogy mi, nyomdászok, is vegyük komolyan a veszély lehetőségét és igyekezzünk idejekorán felkészülni arra, amitől a sors ugyan megkímélhet bennünket, de aminek bekövetkezésére nem mondhatjuk azt, hogy nem láthattuk előre.

megalapoznia és helyesbítene mindazokat a költségvetéseket, amelyeket ezután fog készíteni. A mester ott kezdődik, ahol a könyvelés! Elmúlt az ideje a gyakorlati mesternek, aki csak mellékesen foglalkozott a megrendelővel, két szedés, vagy két forma között, vagy amíg a gép ügyis futott, a lányok ellátták, amit kellett. Az a mester, aki maga csak nyers feljegyzéseket készít bevételeiről és kiadásairól, a könyvelést pedig valami hetenkint egyszer-kétszer bejáró „szakember”-re bizza, még nem főnök, még nem mester! Mert lehet, hogy az a szakember tudni fogja, hogy áll hát az üzem, de ő sohasem fogja megtudni! S mellé az a szakember sem fogja tudni, mester hiszen az meg azt nem tudja, mi is az a nyomdai üzem? Különböző is, a könyvelő szakemberek semmit sem tudnak, csak összeadni és nekik nagyon mindegy, hogy mi is az üzemnek a sorsa.

A mester ott kezdődik, ahol a könyvelés! Ebből nem szabad engedni! A mester pedig egyáltalában az íróasztalnál kezdődik és ott is végződik. Hogy aztán mit kell könyvelnie és hogy kell könyvelnie, az a részletkérdések sorozatából áll és erről még eleget fogunk tárgyalni: mindenesetre az a mester is elvezett, aki azt hiszi, hogy elég, ha a pénzbeli bevételeket és kiadásokat könyveli, bármilyen hűséges is ebben a vonatkozásban. Ez legfeljebb azt mutatja majd meg neki, hogy a pénztárának hogy kellene állania: de jaj annak a vállalatnak, ahol a pénztáros az úr. A mesternek többet kell ennél tudnia, mert őt legelső sorban az érdekli: eredményesen termel-e? Ezt pedig nem a pénztárkönyv mutatja meg s nem is napló, hanem az üzemi kapcsolatos feljegyzések.

A kismester az ilyen természetű feljegyzéseket nem tartja mindig szükségeseknek vagy ha belátja, hogy azok mégsem fölöslegesek, akkor azt gondolja, ilyesmit csak nagy üzemekben lehet vezetni. De ez tévedés és éppen ez a tévedés okozza azt, ha a kismester kismester marad, nem fejlődik és még jó, ha megmarad annak, ami s nem kell visszaadnia az iparigazolványát. Inkább azt lehetne mondani, hogy a nagyüzemekben már ezeknek a feljegyzéseknek a vezetése túlnehézkes. *Igazán jó* vezetése csak a kisüzemekben lehet, de csak akkor, ha a kismester igazán a helyén van. Ő pedig csak tollal a kezében mester valóban, enélkül lehet jó művezető, vagy legalább lehet jó munkás, de a jelent biztosan látni és a jövőt szilárdan megalapozni csak tollal a kézben lehet!

Éladó könyvnyomda.

40 évi fennállás után nyugalomba óhajtok vonulni, eladni szándékozom Kolozsváron, Minorita-utca 3. sz. alatt működő, modernül felszerelt könyvnyomdámot. Felszerelés: kb. 20 q kitűnő állapotban lévő, minden igényt kielégítő betűanyag, gazdag falragasz-felszerelés, 13-as gyorssajtó, Viktória rendszerű tégelysajtó, kisebb vágógép és minden néven nevezendő egyéb kellék. Ügynököket nem díjazok.

Polonyi Albert.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Váradi Oláh László
Kiadja a Budapesti Sokszorosító Ipartestület. Budapest
Telefon: 114-907, 115-957

Tipográfiai Műintézet (F.: Marethich J.) Báthory-u. 18.

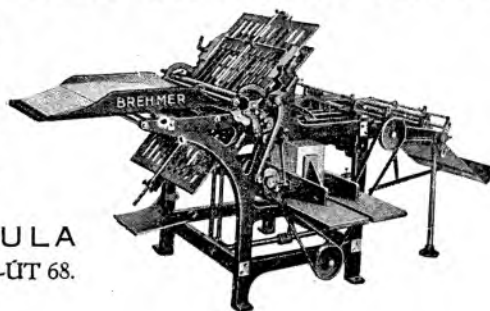
BREHMER HAJTOGATÓGÉPEK

félautomata és teljesen automatikus kivitelben készülnek.

Késnélküli, valamint kombinált tászkás típusok, percenkénti 100 m papírsebességig.

Kérjen ajánlatot a magyarországi képviselőtől:

KAUFMANN GYULA
BUDAPEST, VII., ARÉNA-ÚT 68.
Telefon: 421-736.

MAGYAR NYOMDÁSZ TÁRSASÁG

Hungarian Society of Printers

A kiadvány a Magyar Nyomdász Társaság által létrehozott

KÖNYVDIGITALIZÁLÁS

programja keretei között készült el.

Támogassa Ön is szakmai törekvéseinket,
tudjon meg többet Társaságunkról.

www.magarynyomdasz.hu/mnyt

Köszönjük támogatóinknak, tagjainknak,
akik hozzájárulásukkal, támogatásukkal
lehetővé tették a kiadvány
digitális formátumban
való megjelenését.

Őrizzük meg szakmai örökségünket!!